

Memo

actielijst nr. 526.

Aan commissie bestuur

Van Mr. B.B. Schneiders,
Contactpersoon L. Veth, afdeling VHT
Doorkiesnummer 023-5114109
E-mail lveth@haarlem.nl
Datum 20 april 2007
Onderwerp beantwoording vraag opvang ex-gedetineerden

Geachte commissieleden,

Naar aanleiding van mijn toezegging aan de commissie bestuur d.d. 22 maart jl. informeer ik u op navolgende wijze over de stand van zaken ten aanzien van de opvang van ex-gedetineerden in Haarlem.

Op 21 maart jl is in de PI Haarlem aandacht besteed aan het feit dat deze instelling als één van de eersten begonnen is met het beveiligd en elektronisch overdragen van dossiers van (ex) gedetineerden waarvoor geen justitieel kader is vastgesteld aan gemeenten van herkomst. De gegevens van de gedetineerden van Haarlemse afkomst worden inmiddels verzameld bij het cliëntvolgsysteem van het schakelstation. Daarnaast is er bij diverse PI's in Nederland bekendheid met de Haarlemse situatie en wordt daar waar sprake is van ernstige problematiek op één of meerdere leefgebieden direct contact gezocht met hetzij het Schakelstation van de GGD, de afdeling bijzondere groepen van SoZaWe, Burgerzaken of de projectleider veelplegers van de gemeente Haarlem.

De achtergrond van deze wijze van werken is gelegen in het feit dat al in 2004 vanuit het ministerie van Justitie een hervormingsproces op gang gebracht is voor wat betreft de wijze van uitstroom van ex-gedetineerden uit de justitiële inrichtingen. In dit proces wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen ex-gedetineerden waarvoor nog een justitieel kader is opgelegd en diegenen waarvoor geen - vorm van - toezicht is opgelegd. In de visie van het ministerie zijn ex-gedetineerden waarvoor géén justitieel kader geldt 'gewone' burgers en vallen dus onder verantwoordelijkheid van de gemeenten waar deze personen gewoonlijk naar terugkeren. Kort samengevat komt de argumentatie hiervoor neer op de, uit onderzoek bij een aantal grote gemeenten, verkregen inzichten dat, ondanks reclasseringsinzet een deel van de ex-gedetineerden recidiveert. Oorzaken daarvan worden onder andere gevonden in zaken die betrekking hebben op de re-integratie

in de samenleving na het verlaten van de gevangenis. Vooral problemen op vier maatschappelijke leefgebieden als identiteit, huisvesting, inkomen en zorg zijn vaak debet aan het niet (meer) optimaal functioneren in de samenleving.

Om ontvangende gemeenten beter te informeren over deze uitstroom is binnen het gevangeniswezen in 2005 en 2006 een ander wijze van werken ingevoerd. Binnen de penitentiaire inrichtingen zijn extra medewerkers maatschappelijke dienstverlening (MMD) ingezet om een goede overdracht vanuit het justitiële circuit naar gemeenten en zorginstellingen te garanderen. Zij zorgen in de inrichting voor screening op de vier basale onderdelen. Ook zijn zij inmiddels gestart met het informeren van gemeenten over de ontslagdatum van gedetineerden en over voorbereidende activiteiten die tijdens detentie hebben plaatsgevonden.

In de Haarlemse situatie zijn over - een deel van - deze materie al eerder rijksafspraken gemaakt in het kader van het Grote Steden Beleid. Daarbij richt de aandacht zich vooral op het terugdringen van overlast door zogenaamde veelplegers, te onderscheiden in stelselmatige daders, veelplegers en zeer actieve veelplegers en het leveren van adequate nazorg door de (gemeentelijke) instellingen. Daarnaast werd de problematiek van de instroom van ex-gedetineerden in het zorgcircuit al eerder opgepakt in het zogenaamde 'bajesoverleg'. Dit overleg is feitelijk de lokale variant van wat het DJI nu voor ogen staat. Het is met name het bureau bijzondere doelgroepen van de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid wat in de uitvoering in samenwerking met Burgerzaken goede samenwerking heeft opgebouwd met de PI's Haarlem en Alphen a.d. Rijn. Eveneens bleek een deel van de cliënten van het schakelstation, het Haarlemse cliëntvolgsysteem voor de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg, te bestaan uit ex-gedetineerden. Tenslotte werd vastgesteld dat de aanpak van de problematiek veelplegers ook een preventieve kant kent; vroegtijdig voorkomen van recidive voorkomt een carrière als veelpleger.

Op twee niveaus bleek daarom behoefte te zijn aan informatie over de instroom; enerzijds over de wijze waarop de diverse processen binnen het veld opvang en verzorging op elkaar aansluiten, anderzijds om de feitelijke grootte van de vraag te kunnen bepalen. Vast staat in ieder geval dat met- of zonder inzet van bijvoorbeeld reclasseringsinstellingen deze doelgroep zich - althans voor een deel - zal melden bij de Haarlemse instellingen voor maatschappelijke opvang en een beroep zal doen op ondersteuning van de uitkerende instanties, zoals zij overigens ook in het verleden altijd al gedaan heeft. Verschil is echter dat de problematiek vanwege het door het Rijk ingezette informatieaanbod scherper zichtbaar wordt. Niet alleen in aard maar ook in omvang.

Zonder daarom naar het rijk te pretenderen direct oplossingen voorhanden te hebben - per slot van rekening zijn er over deze materie ook (nog) geen overeenkomsten gesloten tussen Rijksdienst en lokale overheden¹ - is binnen de

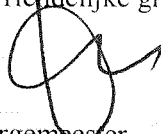
¹ Er wordt op dit moment op rijksniveau bekeken of gemeenten per uitstromende gedetineerde een vergoeding van 2000 euro kunnen ontvangen voor het bieden van adequate nazorg. Voor Haarlem zou dit neerkomen op een bedrag tussen de 80.000 tot 100.000 euro per jaar.

bestaande uitvoeringspraktijk er vooralsnog voor gekozen gebruik te gaan maken van de faciliteiten die het DJI gaat leveren aan gemeenten en in ieder geval gebruik te maken van de informatie (screeningsformulieren) die vanuit de diverse pi's naar de ontvangende gemeenten worden gestuurd.

Als contactpersoon voor het DJI fungeert momenteel de projectleider veelplegers die vanuit deze functie al ervaring heeft met het uitwisselen van gegevens over ex-gedetineerden en die in samenwerking met de drie voor de uitvoering verantwoordelijke afdelingen (OWG, SoZaWe en GGD) tracht, binnen de bestaande mogelijkheden, de vraag adequaat uit te zetten. Momenteel wordt bezien in hoeverre het bestaande schakelstation in de verwerking van de gegevens en daarmee als bron van management sturing een nadrukkelijker rol kan krijgen.

In het voor het zomerreces te verschijnen ambitieprogramma nazorg "stedelijk kompas" zullen de mogelijkheden voor een concreet aanbod aan ex-gedetineerden op de vier leefgebieden, aan de hand van deze inmiddels verkregen uitstroomgegevens, verder uitgewerkt worden.

Met vriendelijke groet,

de burgemeester,
mr. B.B. Schneiders